

מְמוֹנָא, — zij allen wijzen in hunne vormen op Arameesche woorden terug, het laatste komt in het Oude Testament geheel nog niet voor ¹⁾).

²⁾ **Εφφαθα** — **אַתְפַּתַּח** ³⁾ Marc. 7: 34, wat de evangelist zelf vertaald door *διανοίχθητι*, „word geopend“, — een woord, dat een geheelen volzin insluit. Men heeft eenen doofstomme tot den Heere gebracht en Hem gebeden, dat Hij de hand op hem legde. De Heere, hem van de schare alleen genomen hebbende, steekt zijne vingers in zijne ooren, en gespogen hebbende, raakt Hij zijne tong aan, en opwaarts ziende naar den hemel zucht Hij, — nu hooren wij het woord: Effatha! „Quod seorsum a turba surdum removet, — merkt hier Calvin op, — partim eo consilio facit, ut rudibus et nondum satis idoneis testibus eminus spectandam praebeat Deitatis suae gloriam, partim ut precandi ardorem liberius effundat. Nam quod suspexit in caelum et ingemuit, signum fuit vehementis affectus: unde perspicitur, quam singularis fuerit ejus amor erga homines, quorum miseriis ita condoluit. Nec dubium est, quin sputum ex ore suo transfundens in os illius et digitos auribus inserens eundem humanitatis affectum testari et exprimere voluerit. Interea sibi summum imperium esse demonstrat corrigendis omnibus vitiis et reddendae sanitati, quum simpliciter jubet linguam et aures aperiri. Neque enim temere Marcus Chaldaicam hanc vocem posuit, sed ut testis esset divinae Christi potentiae.“ „In dieses Eine unnachahm-

פִּסְחָא, Syr. **פִּצְחָא**.“ Wichelhaus, Versuch eines ausführlichen Kommentars zu der Geschichte des Leidens Jesu Christi. Halle 1855 pag. 5.

¹⁾ Ook *σάββατα*, een vorm van meervoud, moet naar Böhl wellicht (Die alttestamentlichen Citate pag. XV.) tot **שַׁבְּתָא**, **שַׁבְּתָא**, eenen Arameeschen status emphaticus teruggebracht worden. Eveneens *μάννα*. „Κοδράντης, uit het Latijnsche quadrans, veronderstelt een Kodranta in de volkstaal.“ Naar Kautzsch, Grammatik des Biblisch-Aramaeischen pag. 40 moet ook *λεγιών* wel eerst door middel van het Arameesche **לְגִיּוֹן** tot het Latijnsche legio teruggeleid worden.

²⁾ Ζόό is het imp. Ethpaal. Neubauer, t. a. p. pag. 56, omschrijft het **הִתְפַּח**, — dan is het een Hebreeuwsch imper. Niphal.